

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ
W SUWAŁKACH ZA ROK 2008
ORAZ PRZEDSTAWIENIE
POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY
SPOŁECZNEJ NA ROK 2009**

Suwałki, luty 2009 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W SUWAŁKACH ZA 2008 ROK

Zakres odpowiedzialności i działania Ośrodka wynika z przepisów ustawy o pomocy społecznej, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustaw wprowadzających od dnia 1 stycznia 1999 r. reformę administracyjną kraju.

Jako bezpośredni realizator pomocy społecznej w Mieście Suwałki wg stanu na 31 grudnia 2008 r. Ośrodek zatrudniał 152 osoby, w tym:

- 78 osób finansowanych w ramach dotacji celowej Wojewody;
- 63 osób finansowanych z budżetu samorządowego;
- 2 osoby ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON);
- 9 osób z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie sprawozdawczym realizował zadania pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw:

1) należące do właściwości powiatu poprzez:

- kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu miasta, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów (obsługa merytoryczna zadania);
- pomoc pieniężną rodzinom zastępczym i usamodzielnianym wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze;
- pomoc pieniężną i w naturze usamodzielnianym wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo – wychowawcze;
- prowadzenie mieszkań chronionych;
- tworzenie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego i wielodzietnych;
- rehabilitację społeczną i zawodową (środki PFRON).

2) z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:

- orzekanie o niepełnosprawności;
- prowadzenie grup korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

3) na szczeblu gminy z zakresu zadań zleconych:

- zasiłki stałe;
- ubezpieczenia społeczne i zdrowotne;
- specjalistyczne usługi opiekuńcze;
- świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne;
- zaliczki alimentacyjne i od października 2008 r. fundusz alimentacyjny;
- prowadzenie środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- ustalanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej osób nieubezpieczonych;

- realizacja programu rządowego „Pomoc dla gospodarstw rolnych w celu złagodzenia skutków suszy”.

4) z zakresu zadań własnych gminy:

- zasiłki i pomoc w naturze;
- gorące posiłki, w tym dożywianie dzieci i młodzieży - realizacja programu: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”;
- usługi opiekuńcze;
- schronienie (noclegownia);
- sprawienie pogrzebu;
- ubezpieczenia emerytalno-rentowe;
- kierowanie i odpłatność za pobyt mieszkańca gminy w DPS;
- przewóz osób niepełnosprawnych.

5) inne działania Ośrodka:

- prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i dla ofiar przemocy;
- prowadzenie Ośrodka Informacji Osób Niepełnosprawnych;
- realizacja Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013 „OD BIERNOŚCI DO AKTYWNOŚCI” finansowanego z EFS.
- realizacja projektu z zakresu „Opieki nad dzieckiem i rodziną”
- organizacja prac społecznie użytecznych.

6) pozostała działalność związana z merytoryczną obsługą zadań oraz utrzymaniem budynków MOPS z rozdziału 85219 - Ośrodki pomocy społecznej w 2008 r. wydatkowano łącznie **3.009.398 zł**, w tym:

- z budżetu wojewody – 972.709 zł,
- ze środków własnych samorządu – 1.984.071 zł,
- ze środków PFRON – 52.618 zł.

POMOC ŚRODOWISKOWA

Świadczenia w ramach pomocy społecznej obejmują realizację zadań zleconych gminom zadań własnych gminy/powiatu oraz zadań objętych programami rządowymi.

Adresatami działań pomocy społecznej są osoby i rodziny z grup szczególnego ryzyka. Pomoc społeczna ma nie tylko wspierać rodzinę, ale także reagować na nowe sytuacje, w których się ona znalazła.

Celem pomocy społecznej jest:

- zaspokajanie uzasadnionych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- doprowadzanie w miarę możliwości do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Praca w Ośrodku Pomocy Społecznej ukierunkowana jest w szczególności na:

- pomoc finansową;
- pomoc rzeczową;
- usługi niematerialne;
- pracę socjalną polegającą na wspieraniu osób i rodzin oraz wzmacnianiu zdolności do wypełniania ról społecznych wykorzystując m.in. instrumenty Aktywnej Integracji w ramach PO KL 2007 – 2013.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Suwałkach zatrudnionych jest **35** pracowników socjalnych przy czym statystycznie na jednego pracownika przypada **ok. 1.953 mieszkańców**. Miasto podzielone jest na 25 rejonów opiekuńczych.

W roku 2008 do Ośrodka wpłynęło **6.685 wniosków** (*mniej o 1 099 w stosunku do roku poprzedniego*) o udzielenie pomocy w formie zasiłków stałych, gorących posiłków, zasiłków okresowych, zasiłków celowych, pomocy rzeczowej, usług opiekuńczych, umieszczenie w domu pomocy społecznej, skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy oraz pomocy rodzinom zastępczym i usamodzielnianym wychowankom.

Bezpośrednio świadczeniami pomocy **objęto 3.619 środowisk** rodzinnych (*mniej o 104 w porównaniu do poprzedniego roku*) liczących 9.036 osób. W 286 przypadkach były to środowiska wymagające interwencji socjalnej, które po raz pierwszy zwróciły się o wsparcie z pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni załatwiając sprawy podopiecznych w środowisku przeprowadzili **7.827** rodzinnych wywiadów środowiskowych (*mniej o 1.728 wywiadów w stosunku do roku poprzedniego*).

Najczęstsze powody udzielania pomocy to:

- ubóstwo - 1 483 rodzin;
- bezrobocie - 1 212 rodzin;
- sieroctwo (w tym społeczne) - 282 osób;
- bezdomność - 106 osób;
- potrzeba ochrony macierzyństwa - 99 rodzin;
- niepełnosprawność - 1 257 rodzin;
- długotrwała choroba - 1 025 rodziny;
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - 560 rodzin;
- przemoc w rodzinie - 79 rodzin;
- alkoholizm i narkomania - 96 rodzin;
- trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego - 65 osób;
- zdarzenia losowe, sytuacje kryzysowe - 17 osób;

Znaczącą formą pomocy **jest praca socjalna**, którą objęto **1 855 środowisk** rodzinnych, w tym **193** wyłącznie pracą socjalną. Duże zapotrzebowanie na taką pomoc oznacza wzrost bezradności, zagubienie i nieumiejętność rozwiązywania spraw życiowych, nieporadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych prowadzące do dysfunkcji rodzin. Do grupy tej należą przede wszystkim środowiska o bardzo niskim statusie społecznym, osoby o niskim poziomie wykształcenia, wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo wychowawcze oraz osoby starsze.

Pomoc w postaci pracy socjalnej polegała w szczególności na:

- działaniach na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny, w tym systematyczna pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie, wsparcie w rozwiązywaniu problemów przemocy, uzależnień, pomocy w dotarciu do Centrum Interwencji Kryzysowej;
- poradnictwie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i sprawach życiowych, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych;
- wspieraniu aktywnej integracji i zdolności do pełnienia ról społecznych i zawodowych;
- pomocy w uzyskaniu niezbędnych środków do życia wykorzystując posiadane umiejętności i uprawnienia m.in. uzyskanie świadczeń emerytalno – rentowych, uzyskanie bądź podwyższenie alimentów, rekomendowanie do wsparcia z organizacji pozarządowych, opiniowanie w sprawach uzyskania pomocy finansowej ze środków Państwowego Funduszu Kombatantów oraz kwalifikowanie do prac społecznie użytecznych;
- dążeniu do zapewnienia odpowiednich warunków mieszkaniowych w tym pomoc w złożeniu wniosku o przydział mieszkania, w spłacie należności czynszowych, uzyskaniu dodatku mieszkaniowego, zapewnienia schronienia w placówce noclegowej itp.

Realizując zadania związane z pracą socjalną pracownicy Ośrodka systematycznie współdziałali z innymi jednostkami pomocy społecznej, służbą zdrowia, sądami, policją, szkołami, organizacjami pozarządowymi, parafiami oraz uczestniczyli w spotkaniach interdyscyplinarnego zespołu ds. przeciwdziałania przemocy.

W wyniku działań podejmowanych w ramach pracy socjalnej **124** rodzin usamodzielniało się (w tym 103 bezrobotnych).

W wyniku prowadzonej działalności realizowano następujące formy pomocy:

Zadania zlecone gminy/powiatu

W 2008r. zadania z zakresu pomocy społecznej Ośrodek realizował poprzez :

- **zasiłki stałe** – realizowane zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej – przyznane dla **479 osób** – 4.604 świadczeń na kwotę **1.567.400 zł** (rozdział 85214 – Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe);
- **specjalistyczne usługi opiekuńcze**, którymi objęto **76 osób** z zaburzeniami psychicznymi, a koszt świadczonych przez 15 opiekunek specjalistycznych usług wyniósł **394.000 zł** (rozdział 85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze);
- **ubezpieczeniami zdrowotnymi** objęto **407 osób** pobierających zasiłki stałe, wydatkowano na ten cel kwotę **128.794 zł** (w rozdziale 85213 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne § 4130);
- **nadano w trybie decyzji administracyjnej 24 osobom** uprawnienia do świadczeń z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - wydatkowano kwotę **3.000 zł** w rozdziale 85195;
- **realizacja programu rządowego „Pomoc dla rodzin rolniczych na pokrycie o szkód spowodowanych przez suszę lub huragan”** z dniem 26 września 2008 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których w gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane przez suszę lub huragan w 2008 r. /Dz. U. Nr 173, poz. 1010/ nakładające na Ośrodek realizację zasiłku celowego udzielanego na zasadach określonych w art. 40 ust.2 i 3 ustawy o pomocy społecznej. Do Ośrodka wpłynęło 6 wniosków rodzin rolniczych zamieszkałych na terenie miasta Suwałki. Przyznano **6 zasiłków** na kwotę **5.500 zł** (rozdział 85214);
- **prowadzenie i utrzymanie Środowiskowego Domu Samopomocy** - Od grudnia 2005 r. funkcjonuje w strukturze organizacyjnej Ośrodka Środowiskowy Dom Samopomocy Społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadaniem Domu jest zapewnienie oparcia społecznego pozwalającego uczestnikom na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnianie i integrację ze środowiskiem rozumianą jako przywrócenie możliwości pełnienia ról społecznych. Od lipca 2006 r. zwiększono liczbę uczestników do 35. W 2008 r. z usług domu skorzystało 46 osób, które były uczestnikami zajęć prowadzonych w pracowniach terapeutycznych: muzycznej, techniczno-plastycznej, sportowo-rehabilitacyjnej, komputerowej, życia codziennego, krawieckiej i ceramicznej. Prowadzone jest poradnictwo psychologiczne, które obejmuje ocenę stanu psychicznego, terapię indywidualną i grupową, treningi zachowań itp. Zapewniana jest też opieka pielęgniarska obejmująca pierwszą pomoc przedlekarską, edukację zdrowotną współpracę z lekarzami i rodzinami uczestników, zabiegi higieniczno - medyczne i fizykalne. Dzięki podejmowanej aktywności uczestnicy mogą osiągnąć duży stopień niezależności, samodzielności w podejmowaniu decyzji i rozwiązywaniu problemów. Uzyskują wsparcie w podjęciu zatrudnienia w wyniku czego dwie osoby ukończyły 3 miesięczny staż w firmach suwalskich, 2 podjęły pracę, 5 pracowało dorywczo oraz 5 osób rozpoczęło i kontynuuje naukę.
Na bieżącą działalność w 2008 r. wydatkowano kwotę **367.648 zł** z dotacji wojewody (rozdział 85203 – Ośrodki wsparcia), z tego:

- wynagrodzenia i pochodne personelu – 274.778 zł;
- pozostałe wydatki, w tym materiały terapeutyczne i doposażenie pracowni – 92.870 zł.

Reasumując na realizację **zadań zleconych** z zakresu środowiskowej pomocy społecznej wydatkowano łącznie w roku 2008 kwotę **2.466.342 zł**, w tym na :

• Koszty utrzymania opiekunek specjalistycznych	394.000 zł;
• Zasiłki stałe	1.567.400 zł;
• Ubezpieczenia zdrowotne osób pobierających niektóre świadczenia społeczne	128.794 zł;
• Koszty wydania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	3.000 zł;
• Pomoc dla gospodarstw rolnych	5.500 zł;
• Prowadzenie i utrzymanie Środowiskowego Domu Samopomocy	367.648 zł.

Zadania własne gminy

Realizacja zadań własnych z zakresu pomocy społecznej odbywała się w następujących formach :

I. Świadczenia obligatoryjne

- **zasiłki okresowe** przyznano **814** rodzin (*spadek o 410 rodzin w porównaniu do roku poprzedniego*) – 3.558 świadczeń na kwotę **1.011.428 zł**, (dofinansowanie do zadań własnych gminy z budżetu wojewody stanowiło kwotę 949.104 zł) w tym :

- 685 rodzinom - z powodu bezrobocia	940.173 zł;
- 50 rodzinom - z powodu długotrwałej choroby	23.604 zł;
- 66 rodzinom - z powodu niepełnosprawności	43.723 zł;
- 13 rodzinom - z innych uzasadnionych przyczyn	3.928 zł;
- w ramach Rządowego programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” – pomoc realizowano w postaci gorących posiłków uczniom i dzieciom przedszkolnym, zasiłków na zakup żywności lub pomocy rzeczowej, posiłków wydawanych w 5 punktach miasta oraz dowozu do miejsca zamieszkania osobom niepełnosprawnym, starszym i chorym oraz doposażenia stołówek szkolnych.
 Udzielono jej **5.164** osobom na kwotę **2.850.078 zł**, (w tym doposażenie stołówek 335.430) z tego:
 - z budżetu Wojewody 2.173.200 zł;
 - z budżetu samorządowego 676.878 zł (w rozdziale 85295-598.747 zł i Dział 854 - 78.131 zł - realizacja przez oświatę)
 Udzielona pomoc przedstawia się następująco :
 - gorące posiłki** przyznano dla 2.301 osób na kwotę **1.206.234 zł**, w tym :
 - 214 dzieci w wieku przedszkolnym na kwotę 48.466 zł;
 - 1756 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej – 864.958 zł;
 - 331 osoby dorosłe chore, niepełnosprawne – 292.810 zł,
 - dowieziono posiłek** dla 75 osób, koszt dowozu wyniósł **21.663 zł** (10.123 świadczenia);
 - zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności** przyznano **3.674** osobom w rodzinach, na kwotę **1.190.861 zł**;
 - świadczeń rzeczowych** udzielono dla **230 rodzinom**, ich koszt wyniósł **95.890 zł**;
 - koszt utworzenia 1 punktu i doposażenia 16 punktów** wydawania i przygotowywania posiłków wyniósł **335.430 zł** (zadanie realizowane przez oświatę);
- **schronienie** - udzielono **26** osobom i wydatkowano **37.815 zł** (rozdział 85203);
- **sprawienie pogrzebu** - 6 osobom wydatkowano kwotę **13.060 zł**;
- **usługami opiekuńczymi** objęto 227 osoby, w tym :
 - usługami pielęgnacyjnymi 92 osób;
 - pomocą w prowadzeniu gospodarstwa domowego – 135 osób.

Koszt usług opiekuńczych wyniósł **913.201 zł**, w tym pielęgnacyjne i higieniczno-sanitarne 380.145 zł (rozdział 85219)

- **ubezpieczeniem emerytalno-rentowym** objęto 1 osobę, wydatkowano na ten cel (w rozdziale 85214- Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe § 4110) kwotę **896 zł**.

II. Świadczenia fakultatywne

- zasiłki celowe na zakup opału, odzieży, obuwia, zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, środków czystości, pokrycie kosztów leczenia - otrzymało **1.587 osób** (wzrost o 68 osób) z 1.542 rodzin na kwotę **364.596 zł**, w tym :
 - 1.454 zasiłków celowych na kwotę – 310.524 zł;
 - 48 zasiłków specjalnych w kwocie - 17.224 zł;
 - 32 zasiłków na zasadach zwrotnych – 19.148 zł;
 - 8 zasiłków na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – 17.700 zł;

Ogółem na realizację zadań własnych gminy z zakresu środowiskowej pomocy społecznej wydatkowano kwotę **5.191.074 zł** w tym na :

- zasiłki i pomoc w naturze	1.376.024 zł;
- utrzymanie noclegowni	37.815 zł;
- realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	2.850.078 zł;
- koszty usług opiekuńczych	913.201 zł;
- koszty ubezpieczeń społecznych	896 zł;
- sprawienie pogrzebu	13.060 zł.

III. Pomoc osobom bezdomnym – zadanie własne gminy

1. Schronienie poprzez:

- zabezpieczanie 20 miejsc noclegowych dla mężczyzn przy ul. Sportowej 24 - koszt utrzymania 37.815zł;*
korzystało w skali roku 58 osób w tym:
 - 26 osób cyklicznie – 3.280 osobodni, średnio 10 osób;
 - 32 osoby jednorazowy nocleg bez skierowania;
- skierowanie do Domu dla Osób Bezdomnych i Najuboższych „Monar-Markot” w Garbasie, również kobiet z dziećmi (zgodnie z zawartym porozumieniem Ośrodek pokrywa koszty miesięcznego utrzymania skierowanej osoby dorosłej w wysokości 300zł, zaś dziecka 150 zł).
 - skierowano 2 osoby (kobieta z dzieckiem) – 124 osobodni – koszt 1.895zł;*

2. Rozpoznawanie i zaspokajanie potrzeb bytowych w ramach ustawowych świadczeń, a szczególności:

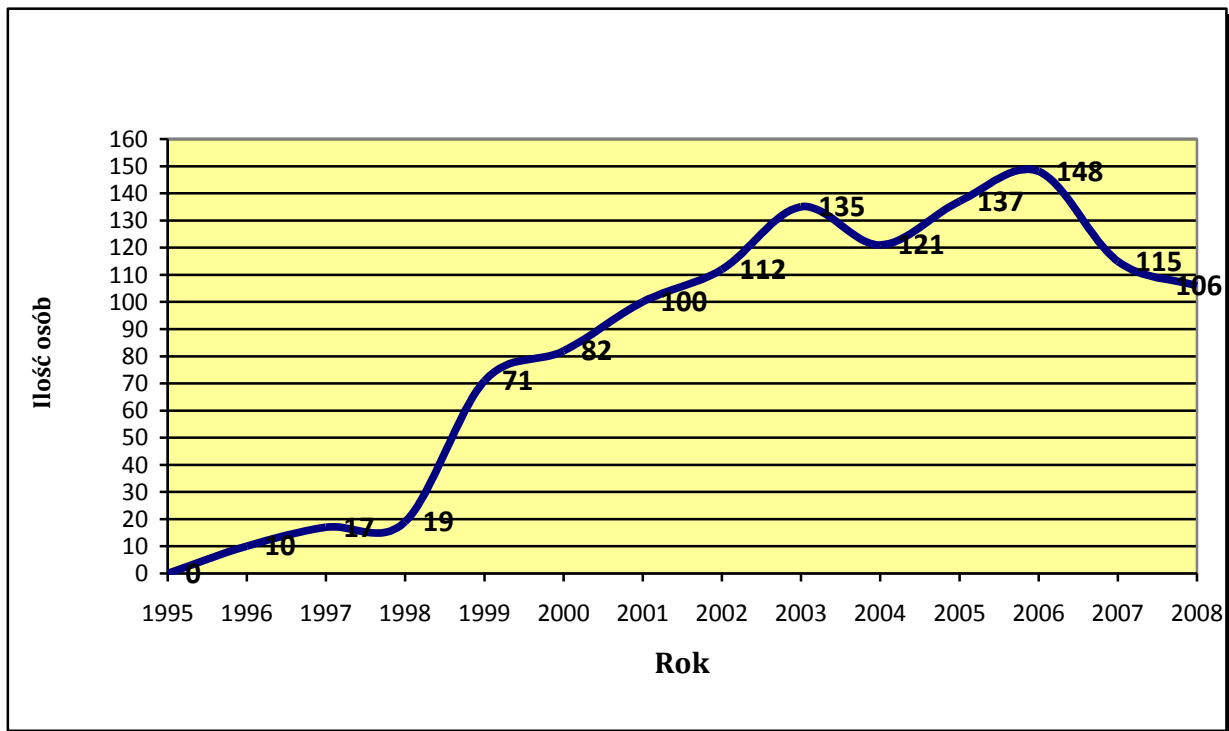
- gorące posiłki zapewniono 44 osobom – 6260 świadczeń na kwotę 33.491zł;*
- zasiłki celowe i pomoc w naturze otrzymały 52 osoby – 9.450,46zł* głównie na uzyskanie dokumentów tożsamości, koszty przejazdu, zakup m.in. leków, środków higieniczno-sanitarnych, odzieży, żywności, śniadanie wielkanocne, kolację wigilijną;
- zasiłki stałe wypłacano 36 osobom – 136.818,72zł;*
- ubezpieczenie zdrowotne korzystających z zasiłków stałych 32 osoby – 12.150,50zł*
- zasiłki okresowe realizowano 54 osobom 67.865,97zł;*
- potwierdzenie prawa do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej otrzymało 7 osób koszt 952zł;*
- angażowano do prac społecznie użytecznych oraz uczestnictwa w Projekcie POKL „OD BIERNOŚCI DO AKTYWNOŚCI”

*powyższe kwoty ujęte zostały w świadczeniach obowiązkowych i fakultatywnych zadań własnych i zleconych gminy

Skala problemu na terenie miasta Suwałki

Bezdomność jest zjawiskiem wieloaspektowym obejmującym sferę społeczną, psychiczną i ekonomiczną. Brak mieszkania, nikłe szanse zawodowe, a tym samym ubóstwo, utrata prestiżu społecznego, obniżone poczucie własnej wartości, zerwane bądź rozluźnione więzi rodzinne, odrzucenie czy nieumiejętność przestrzegania norm społecznych, choroby, uzależnienie od alkoholu, narkotyków powodujące degradację fizyczną i psychiczną stanowią o złożoności problemu. Ponadto osoby te cechuje ograniczona zdolność oceny własnej sytuacji, podejmowania odpowiedzialnych decyzji, a także akceptacja swojej roli społecznej.

Liczba osób, którym w latach 1995 – 2008 udzielono pomocy z powodu bezdomności

Spośród 106 osób bezdomnych, które w 2008 roku zwróciły się o pomoc 96% stanowili mieszkańcy Suwałk. Pozostałe osoby to przejściowo przebywający na terenie miasta. Zapewniono im doraźną pomoc w formie posiłku, schronienia i finansową na powrót do miejsca ich pobytu. W grupie bezdomnych odnotowano 11 kobiet oraz 95 mężczyzn w wieku aktywności zawodowej. Ogólnie w stosunku do roku 2007 liczba osób bezdomnych korzystających ze świadczeń pomocy zmniejszyła się o 8% i kształtuje się na poziomie roku 2002.

Bezdomność coraz częściej dotyczy ludzi młodych, w przyszłości mogą jej doznawać również wychowankowie zastępczych form opieki ze względu na niski poziom umiejętności społecznych i brak wsparcia ze strony rodziny.

Działania ukierunkowane na usamodzielnienie osób bezdomnych

Praca socjalna polegająca zwłaszcza na:

- poradnictwie i wsparciu w sprawach życiowych;
- aktywnej integracji społecznej i zawodowej;
- wspieraniu działań zmierzających do odbudowywania i utrzymywania więzi rodzinnych;
- pomocy w załatwianiu spraw urzędowych;
- nakłanianiu i mobilizowaniu do podjęcia leczenia uzależnień i wytrwania w abstynencji;
- współdziałaniu z Zarządem Budynków Mieszkalnych w celu przydziału mieszkań, pomoc w opłaceniu kaucji za lokal;
- realizacji programu wychodzenia z bezdomności poprzez zawieranie kontraktów socjalnych;

W wyniku powyższych działań w 2008 roku kilkanaście osób podejmowało prace dorywcze w sezonie letnim, 1 osoba wykonywała prace społecznie użyteczne, 6 osób podjęło leczenie odwykowe, 16 osób złożyło wnioski o przydział lokalu .

Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom bezdomnym

Systematyczną współpracę realizowano w ciągu roku z:

- Polskim Komitetem Pomocy Społecznej;
- Caritas Parafii Rzymskokatolickich w Suwałkach;
- Jadłodajnią im. ks. Hamerszmita przy Parafii św. Aleksandra;
- Centrum Interwencji Kryzysowej;
- Domem dla Osób Bezdomnych i Najuboższych MONAR-Markot w Garbasie k. Filipowa;

Na pomoc finansową i w naturze osobom bezdomnym oraz utrzymanie noclegowni wydatkowano łącznie **300.439zł*** (realizacja w rozdziale 85214, 85203, 85213 i 85195,85295).

POMOC DZIECKU I RODZINIE – zadania własne powiatu

Opieka nad dzieckiem i rodziną stała się elementem składowym szerokiego systemu pomocy społecznej w całości finansowanym przez samorząd powiatowy. Ośrodek realizuje postanowienia sądowe dotyczące umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych. Od 2004r. pokrywa koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów.

Charakterystyczną cechą opieki zastępczej jest umieszczenie dziecka poza jego naturalnym środowiskiem rodzinnym w sytuacji, gdy pozostawanie w nim przynosi mu szkodę lub, gdy w ogóle brak jest tego środowiska.

I. Rodzinna opieka zastępcza

Wydatkowano kwotę **1.394.025 zł** w rozdziale 85204, z tego :

- pomoc pieniężna na **częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej**. Pomoc uzyskało **133 rodziny, w których umieszczono 186 dzieci** (o 6 mniej niż w 2007 r.) - 1392 świadczenia na kwotę **1.383.887 zł**
- pokrywano **koszt pobytu 18 dzieci** przebywających w **13 rodzinach na terenie innych powiatów** – łącznie wydatkowano **kwotę 102.687 zł** - 128 świadczeń(rozdz. 85204 § 2320);
- **na 7-ro dzieci** przyjętych do rodzin zastępczych przyznano **jednorazową pomoc w łącznej kwocie 10.138 zł**.

Na dzień 31 grudnia 2008 r. objętych pomocą pozostaje **116** rodzin zastępczych, w których przebywa **165** dzieci w tym:

- **97** rodzin spokrewnionych, w których przebywa **132** dzieci;
- **12** rodzin niespokrewnionych, w których jest umieszczonych **25** dzieci;
- **7** rodzin zastępczych na terenie innych powiatów z **9 – giem** dzieci z terenu miasta Suwałk.

II. Zawodowa opieka zastępcza

W związku z występującymi potrzebami w 2005 r. podjęto działania w kierunku tworzenia zawodowych rodzin zastępczych, które są alternatywą dla pomocy instytucjonalnej. Rodziny stwarzają normalne, naturalne warunki rozwojowe dla dzieci, dostarczając doświadczeń, wynikających z życia rodzinnego i nawiązywania więzi społecznych.

Na terenie miasta funkcjonują **4 zawodowe rodziny**, z tego:

- 1 o charakterze pogotowia rodzinnego;

- 3 zawodowe rodziny wielodzietne.

Na realizację zadań wydatkowano kwotę – **303.468 zł** w rozdziale 85204, w tym:

- **Wynagrodzenia** dla 4 zawodowych rodzin zastępczych- **118.670 zł** (§ 4170,4120,4110):
- Pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania **22 dzieci** – 244 świadczenia na kwotę **184.798 – zł.**

Na dzień **31 grudnia 2008 r.** w zawodowych rodzinach zastępczych przebywało **21** dzieci.

- **3** zawodowe rodziny zastępcze wielodzietne, w których przebywa **18** dzieci
- **1** zawodowa rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego, w której jest umieszczonych **3** dzieci;

W wyniku szeregu interwencji podejmowanych w rodzinach naturalnych poprzez środowiskowe formy wsparcia **6** dzieci wróciło do naturalnych rodzin.

W odniesieniu do **19** rodziców (*wzrost o 13*) ustalono odpłatność za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych. W pozostałych przypadkach odstąpiono od ustalenia odpłatności z uwagi na dochód kształtujący się poniżej kryterium dochodowego.

Realizując pomoc dziecku i rodzinie pracownicy socjalni ściśle współpracowali z Sądem Rejonowym Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, Ośrodkiem Adopcyjno – Opiekuńczym, Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie i Placówkami Opiekuńczo – Wychowawczymi.

III. Usamodzielnianie wychowanków

W 2008 r. na realizację zadań wydatkowano z budżetu samorządowego kwotę **445.312 zł** (rozdział 85201 – usamodzielnianie wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze - kwotę **120.953 zł**; rozdział 85204 – rodziny zastępcze – kwotę **288.119 zł**; rozdział 85220 – jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej – kwotę **36.240 zł**) udzielając następującej pomocy:

- pomoc jednorazową na usamodzielnienie uzyskało **13** wychowanków na kwotę **55.998 zł**;
- pomocy rzeczowej na zagospodarowanie udzielono **16** wychowankom na kwotę **78.143 zł**;
- **70** wychowankom udzielono pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki – 615 świadczeń na kwotę **274.931 zł**;
- **7** wychowankom zapewniono odpowiednie warunki lokalowe poprzez umieszczenie w **mieszkaniach chronionych**, na dzień 31.12.2007r. przebywało **6** osób.
Roczny koszt utrzymania mieszkań chronionych wyniósł – **14.748 zł.**
- Dopuszono w podstawowy sprzęt dwa dodatkowe mieszkania pozyskane z zasobów komunalnych o łącznej liczbie **6 miejsc** – wydatkowano kwotę **21.492 zł**

Procesowi usamodzielniania podlega każdy osiągnący pełnoletność wychowanek objęty instytucjonalną oraz rodzinną formą opieki zastępczej. Przebiega on w różny sposób, tak jak różni są wychowankowie i ich sytuacje życiowe.

W 2008 r. procesowi usamodzielniania podlegało 91, zaś 8 wychowanków zrealizowało swoje programy usamodzielniania.

POMOC INSTYTUCJONALNA

Obok środowiskowej formy pomocy funkcjonuje tzw. system pomocy instytucjonalnej realizowany wówczas kiedy pomoc środowiskowa jest niewystarczająca bądź niepełna. W takiej sytuacji osoba bądź rodzina oczekująca pomocy, powinna dokonać odpowiedniego wyboru

świadczenia w celu poprawy własnego życia. Takim wyborem jest m.in. pobyt w domu pomocy społecznej.

I. Domy Pomocy Społecznej – zadanie własne gminy

Działalność w tym zakresie odbywała się poprzez kwalifikowanie, kierowanie, ustalanie i pokrywanie odpłatności za pobyt mieszkańców skierowanych do domów pomocy społecznej.

W 2008 r. pokrywano koszty pobytu za skierowanych po 1 stycznia 2004 r. mieszkańców Suwałk w następujących Domach:

- Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci Niepełnosprawnej Intelaktualnie w Mrągowie- 2 dzieci – 24 świadczenia na kwotę 49.863 zł;
- Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelaktualnie w Ełku – 2 dzieci – 24 świadczenia na kwotę 49.104 zł;
- Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intelaktualnie w Augustowie – 1 dziecko – 12 świadczeń na kwotę – 23.900 zł ;
- Dom Pomocy Społecznej "BETEZDA" w Ukcie – 1 osoba – 11 świadczeń na kwotę 19.150,56 zł;
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Choroszczy – 1 osoba – 12 świadczeń na kwotę 18.428,49 zł;
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Nowej Wsi Ełckiej – 5 osób – 43 świadczeń na kwotę 54.128,57 zł;
- Ewangelicki Dom Opieki Dom Pomocy Społecznej "ARKA" w Mikołajkach – 1 osoba – 12 świadczeń na kwotę 22.188,06 zł;
- Dom Pomocy Społecznej "KROKUS" we Władysławowie – 1 osoba – 12 świadczeń na kwotę 18.121,20 zł;
- Dom Pomocy Społecznej „Jaśki” Kolonie Olecko – 4 osoby –8 świadczeń na kwotę 13.301,59 zł;
- Dom Pomocy Społecznej w Siemiatyczach – 6 osób – 72 świadczenia na kwotę 107.513,22 zł
- Dom Pomocy Społecznej w Mońkach – 3 osoby – 24 świadczenia na kwotę 30.127,40 zł;
- Dom Pomocy Społecznej w Garbarach – 1 osoba – 12 świadczeń na kwotę 16.486,04 zł;
- Dom Pomocy Społecznej "Kalina" w Suwałkach - 41 osób – 405 świadczeń.

W 2008 r. umieszczono w dps 19 osób (*o 7 mniej w porównaniu z poprzednim rokiem*) mieszkańców Suwałk, w tym 13 osób w DPS „Kalina”.

Łącznie wydatkowano kwotę **422.312 zł** (rozdział 85202)

Z uwagi na ponadlokalny charakter Domu Pomocy Społecznej "Kalina" prowadzono współpracę z innymi gminami dokonując 25 uzgodnień w zakresie kwalifikacji do DPS w Suwałkach (w tym 11 osób umieszczono z terenu innych gmin).

Obecnie na umieszczenie w Domach Pomocy Społecznej oczekuje 25 osób, w tym 15 osób z terenu innych gmin.

II. Placówki Opiekuńczo Wychowawcze – zadanie własne powiatu

Do umieszczania dzieci w placówkach opieki całkowitej przyczyniają się przede wszystkim społeczne czynniki wykluczające rodzinę, takie jak: alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo, brak wykształcenia rodziców oraz niewydolność wychowawcza, której wynikiem są najczęściej trudności sprawiane przez dziecko, co z kolei jest bezpośrednią przyczyną skierowania do placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Od 2005r. powiaty ponoszą koszty utrzymania placówek na swoim terenie oraz pokrywają koszty pobytu za dzieci umieszczane w placówkach na terenie innych powiatów.

W roku 2008 wydano 13 skierowań (*o 6 mniej niż w roku poprzednim*) do Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach, małoletnim, których miejscem zamieszkania przed umieszczeniem w placówce było Miasto Suwałki. Z terenu innych powiatów przebywało 3-je dzieci (Gołdapskiego, Miasta Lublin i Tarnowskiego).

Na terenie innych powiatów (Augustowski, Łomżyński, Białostocki) w placówkach opiekuńczo- wychowawczych przebywało 4-ro dzieci, których miejscem zamieszkania przed umieszczeniem w placówce było Miasto Suwałki, za które poniesiono wydatki w wysokości **118.960,91 zł.**(rozd.85 201 § 2320)

W roku 2008 placówki opiekuńczo-wychowawcze opuściło 17 wychowanków (Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą w Suwałkach i w Białymstoku). Do rodziny naturalnej powróciło 5-ro dzieci, proces usamodzielnienia rozpoczęła 1 wychowanka, 7-ro umieszczono w rodzinach zastępczych, do młodzieżowych ośrodków wychowawczych skierowano 2-je wychowanków, 1 dziecko umieszczono w schronisku dla nieletnich i 1 poszło do adopcji zagranicznej.

Na dzień 31 grudnia 2008 r. w placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywało 28 osób, w tym 3-je dzieci z innych powiatów, zaś w placówkach na terenie innych powiatów 1 dziecko.

ŚWIADCZENIA RODZINNE, ZALICZKI ALIMENTACYJNE ORAZ FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

zadanie zlecone gminie

Od 1 maja 2004 r. Ośrodek realizuje wypłatę świadczeń rodzinnych i opiekuńczych w oparciu o ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, zaś od września 2005 r. do września 2008 r. wypłatę zaliczki alimentacyjnej zgodnie z ustawą z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej natomiast od października 2008 r. realizuje wypłatę funduszu alimentacyjnego w oparciu o ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Ogółem na to zadanie w rozdziale 85212 - Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna, fundusz alimentacyjny oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego w 2008 r. wydatkowano kwotę **18.870.672 zł**, z czego:

• świadczenia rodzinne i opiekuńcze	15.202.490 zł,
• zaliczka alimentacyjna	2.004.927 zł,
• uruchomienie funduszu alimentacyjnego	172.762 zł,
• świadczenia z funduszu alimentacyjnego	812.920 zł,
• ubezpieczenia emerytalne i rentowe	116.619 zł,
• koszty obsługi zadań	560.954 zł.

I. Świadczenia rodzinne i opiekuńcze realizowano poprzez wypłatę:

- **zasiłków rodzinnych – 10.520 dzieci** (spadek o 1.239 dzieci) - wypłacono 95.614 świadczeń na kwotę – **5.779.298 zł**;
- **dotatków do zasiłków rodzinnych** wypłaconych w łącznej kwocie **4.703.341 zł**, w tym z tytułu:
 - **urodzenia dziecka – 449** (spadek o 46) świadczeń – 447.000 zł,
 - **opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 516 dzieci** (spadek o 41) - 3.849 świadczeń – 1.500.406 zł,
 - **samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania – 6 osób** - 23 świadczenia – 7.756 zł,
 - **samotnego wychowywania dziecka – 491 dzieci** (spadek o 102 dzieci) – 4.584 świadczenia – 787.456 zł,
 - **kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 526 dzieci** (spadek o 21) – 4.790 świadczeń – 355.751 zł,
 - **rozpoczęcia roku szkolnego – 4.923** świadczeń (spadek o 1.520) – 492.000 zł,
 - **z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 1.323 dzieci** (spadek o 201) – 13.607 świadczeń – 1.086.574 zł,
 - **podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 57 uczniów** - 356 świadczeń – 26.398 zł,

- **zasiłków pielęgnacyjnych** – 2.102 osoby (*wzrost o 105*) – 21.616 świadczeń – **3.297.559 zł**;
- **świadczeń pielęgnacyjnych** - 151 dzieci - 1.558 świadczeń – **649.292 zł**;
- **jednorazowych zapomóg w tytulu urodzenia dziecka** – 773 świadczenia – **773.000 zł**;

II. Zaliczki alimentacyjne – 995 dzieci (*wzrost o 190*) - 8.612 świadczeń – **2.004.927 zł**.

III. Fundusz alimentacyjny – 993 uprawnionych – 2751 świadczeń na kwotę **812.920 zł**

IV. Postępowanie wobec dłużników polegało na:

- wizytowaniu środowisk i przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych - 241;
- w 133 przypadkach aktywowano bezrobotnych – w wyniku czego zatrudnienie znalazło 42 dłużników;
- skierowano 53 zawiadomienia do Prokuratury Rejonowej o popełnieniu przestępstwa określonego art. 209 § 1 kk;
- w 39 przypadkach wystąpiono z wnioskiem o zatrzymanie prawa jazdy.

W wyniku prowadzonych postępowań wobec dłużników alimentacyjnych odzyskano kwotę **180.850 zł** (*dwukrotnie wyższą w porównaniu z poprzednim rokiem*), z czego 86.939 zł – stanowi dochód miasta.

Ponadto w okresie sprawozdawczym objęto:

- **ubezpieczeniami emerytalno-rentowymi** - 106 osób pobierających świadczenia rodzinne na kwotę **116.619 zł** (realizacja w rozdziale 85212 § 4110);
- **ubezpieczeniami zdrowotnymi** – 55 osób na kwotę **21.206 zł** (realizacja w rozdziale 85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne § 4130).

DZIAŁALNOŚĆ DECYZYJNA

Przyznanie lub odmowa świadczeń pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej, w oparciu o przeprowadzony wywiad środowiskowy (rodzinny) a w przypadku świadczeń rodzinnych na podstawie wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków. Poniższe zestawienie stanowi porównawcze odzwierciedlenie spraw zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych w okresie ostatnich 5 lat.

Wyszczególnienie		Ilość wydanych decyzji ogółem					Decyzje odmowne									
							Z powodu ograniczonych środków					Z powodu braku przesłanek do udzielenia pomocy				
Rok		2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
Zadania zlecone	Pomoc społeczna	2.456	617	1.138	823	693	0	0	0	0	0	316	32	33	26	11
	Świadczenia rodzinne	5.883	11.041	11.182	8.598	8.462	0	0	0	0	0	93	203	250	232	343
Zadania własne	Gminy	7.067	11.169	15.235	14.411	11.926	4	0	0	0	0	308	865	502	1.326	288
	powiatu	792	481	669	1.059	524	0	0	0	0	0	27	8	2	11	2
Ogółem		16.198	23.308	28.224	24.891	21.605	4	0	0	0	0	744	1.108	787	1595	644

W okresie sprawozdawczym wydano **21.605** decyzji administracyjnych

POWIATOWY ZESPÓŁ ds. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI
zadanie zlecone powiatu

Zespół powołany Zarządzeniem Nr 21/02 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 18 września 2002 r. jest jednostką o uprawnieniach organu orzekającego I instancji, do celów pozarentowych funkcjonujący przy MOPS.

Rozporządzeniem Nr 18/02 Wojewody Podlaskiego z dnia 04 czerwca 2002 r. Zespół swoim działaniem obejmuje Miasto Suwałki oraz trzy powiaty: augustowski, sejneński i suwalski.

Działa on na mocy ustawy z dnia 17 grudnia 2001 roku o zmianie ustaw, w tym ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zadania Zespołu obejmują:

- orzekanie o niepełnosprawności osób do 16 roku życia,
- orzekanie o stopniu niepełnosprawności osób po 16 roku życia.
- wydawanie legitymacji osobom niepełnosprawnym

Ilość wydanych orzeczeń

W ciągu roku rozpatrzono i wydano 3573 orzeczeń, z tego:

- dla dzieci do 16 roku życia – 668 (*w stosunku do roku poprzedniego spadek o 90*) ;
- dla osób po 16 roku życia – 2.905 (*wzrost o 295*).

Dane porównawcze za okres 3 lat według powiatów przedstawia poniższe zestawienie:

Miasto/Powiat	Ilość wydanych orzeczeń		
	2006 r.	2007 r.	2008 r.
m. Suwałki	1647	1829	1924
Augustowski	719	648	666
Sejneński	289	283	274
Suwalski	654	608	709
Ogółem	3309	3368	3573

Na mocy pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Suwałk udzielonego Przewodniczącemu Zespołu wydawane są legitymacje osoby niepełnosprawnej.

Legitymacje osoby niepełnosprawnej

Łącznie wydano **954** legitymacji, z tego:

- 160 osobom do 16 roku życia,
- 729 osobom powyżej 16 roku życia,
- 65 osobom posiadającym orzeczenia innych organów (KIZ, ZUS, KRUS, MON i MSWiA).

Wydatki związane z działalnością Zespołu w 2008 r. wyniosły **379.585 zł**, z czego z budżetu Wojewody wydatkowano kwotę 217.000 zł (57%), a z budżetu samorządu – 162.585 zł (43%).

Średni koszt 1 orzeczenia wyniósł ok. **106 zł**.

REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA

Zadania realizowane ze środków PFRON – zadania powiatu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował w br. szereg zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z wyliczonym algorytmem dla Miasta Suwałk przyznano ze środków PFRON na zadania określone w ustawie kwotę **1.973.470 zł**. W ramach przyznanej kwoty Rada Miejska w Suwałkach uchwałą nr XXII/193/08 z dnia 26 marca 2008 roku określiła zadania i wysokość środków na ich realizację.

W ciągu roku zrealizowano plan wydatków w 98,54 % tj. **1.944.649 zł**. Realizacja zadań przedstawiała się następująco:

I. Rehabilitacja zawodowa

- **finansowanie kosztów szkoleń osób niepełnosprawnych** – zgodnie z zawartą umową z Powiatowym Urzędem Pracy skierowano i przeszkolono 9 osób niepełnosprawnych, w tym 6 osób bezrobotnych i 3 ze statusem poszukujących pracy. Wszystkie osoby zostały przeszkolone w zakresie pracy na stanowisku administracyjno biurowym. Spośród przeszkolonych zatrudnienie znalazła 1 osoba. Ogółem na zadanie wydatkowano kwotę **10.000 zł**.
- **Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy** – zatrudnienie znalazło 8 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, z tego:
 - 1 osoba odbyła staż,
 - 7 osób odbyło przygotowanie zawodowe.Łącznie na realizację zadania wydatkowano kwotę **35.560 zł**.
- **Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej** przyznano 5 osobom na podjęcie działalności gospodarczej w następujących branżach: handel i usługi. Łącznie na realizację zadania wydatkowano **134.000 zł**.
- **Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych- utworzono 9 stanowisk pracy:** głównie pracownikom biurowym. Na realizację zadania wydatkowano **263.997 zł**.
- **Zwrotu kosztów wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej oraz składek na ubezpieczenie społeczne** dokonano 2 pracodawcom dla 2 pracowników na łączną kwotę **9.196 zł**.

II. Rehabilitacja społeczna

- **dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych** – udzielono **338** osobom na łączną kwotę **234.959 zł**, z tego:
 - 272 osobom dorosłym (196.033 zł);
 - 16 dzieciom i młodzieży (12.350 zł);
 - 50 opiekunom (26.576 zł)
- **dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych**, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – przyznano dofinansowanie **68 osobom** na kwotę **340.262 zł**, z czego:
 - 45 osobom z dysfunkcją narządu ruchu – 311.697 zł (przystosowanie łazienek, podłogi antypoślizgowe, podnośniki transportowo kąpielowe, nasadki podwyższające sedes, poręcze, uchwyty, dźwig przy balkonie, itp.);
 - 15 osobom głuchoniemym, niewidomym i niedowidzącym, na likwidację barier w komunikowaniu się – 22.649 zł;
 - 8 osobom na likwidację barier technicznych, w kwocie 5.916 zł.
- **dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze** – otrzymało 656 osób (o 70 os. więcej niż w 2007 r.) na łączną kwotę - **353.913 zł**, z tego:

- 625 osób do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych (327.391 zł);
- 31 osób do sprzętu rehabilitacyjnego (26.522 zł);
- **dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych** – przyznano dla 11 organizacji, z którymi podpisano 25 umów na kwotę **93.272 zł**. W ramach tego zadania z różnych form aktywnego spędzania czasu skorzystało 1834 osób niepełnosprawnych w tym 767 dzieci i młodzieży;
- finansowanie działalności **Warsztatu Terapii Zajęciowej** - Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Oddział Okręgowy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, opieką rehabilitacyjną obejmuje 35 osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w tym 1 osoba z powiatu suwalskiego W okresie sprawozdawczym dofinansowano pobyt uczestników w wysokości **469.490 zł** (środki PFRON).
 Udział własny samorządu (10%) stanowił kwotę **71.292 zł**, z czego:
 - dla uczestników WTZ w Suwałkach - 52.166 zł (realizacja w rozdziale 85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych § 2580)
 - uczestników WTZ w Filipowie - powiat suwalski – 19.126 zł (rozdział 85311 § 2320).

Koszty obsługi zadań – 2,5 % wykorzystanych środków - stanowiły kwotę – **48.616 zł*** (realizacja w rozdziale 85219).

**kwota wykazana w obsłudze merytorycznej MOPS*

Przewóz osób niepełnosprawnych- zadanie własne Miasta

Miasto Suwałki na realizację zadania przewozu osób niepełnosprawnych w 2008 r. zabezpieczyło środki w wysokości – **184.998 zł**.

Przewóz osób niepełnosprawnych był realizowany przez PGK Sp. z o.o. w Suwałkach.

W okresie sprawozdawczym przyjęto do realizacji 9.172 zgłoszenia, w ramach których przewieziono 10.266 pasażerów i przejechano 3 samochodami 65.012 km.

Głównym celem przewozów były głównie sprawy związane z realizacją obowiązku szkolnego (35 dzieci niepełnosprawnych), leczeniem i rehabilitacją oraz uczestnictwem osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i kulturalnym.

Część przejazdów realizowano odpłatnie, z tego tytułu opłaty wyniosły 1.325, 50 zł.

INNE DZIAŁANIA

1. Przy Ośrodku funkcjonuje **Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób z problemem alkoholowym i dla ofiar przemocy** – na obsługę zadania w 2008 r. wydatkowano kwotę **12.000 zł** (rozdział 85154 – fundusz p/alkoholowy), z tego:

- wynagrodzenia specjalistów pracy socjalnej (dyżury w punkcie) – 3.150 zł.
- wynagrodzenia osób prowadzących grupę wsparcia - 6.900 zł.
- prenumerata czasopism – 450 zł
- opracowanie i wydanie informatora „Przełam Przemoc –Rodzina Bezpieczna” – 1.500 zł

Działalność w tym zakresie polegała głównie na:

- **pełnieniu dyżurów** w Punkcie podczas, których przyjęto 43 **osoby** borykających się z problemami alkoholowymi czy też doświadczającymi przemocy w rodzinie, udzielając **69** porad. Dominowały kobiety korzystające z porad indywidualnych, pomocy w przygotowaniu pism urzędowych i procesowych, podejmowano interwencję w środowisku oraz instytucjach ułatwiając uzyskanie określonych świadczeń.
- **prowadzeniu grup wsparcia dla ofiar przemocy** – średnio uczestniczyło 8-10 osób, grupa otwarta. Praca z grupą ukierunkowana była na wzmacnianie jednostki, podwyższanie samooceny i dążenie do przerwania przemocy poprzez działania edukacyjne polegające na uświadomieniu przyczyn i istoty problemów oraz ukierunkowaniu i motywacji do podjęcia działań zmierzających do ich rozwiązywania.

2. Od kwietnia 2006 r. w strukturach MOPS funkcjonuje **Ośrodek Informacji Osób Niepełnosprawnych**. W drugim roku funkcjonowania stał się identyfikowany przez osoby niepełnosprawne jako istotny element wsparcia. W 2008 r. z usług OION skorzystało 1328 **odbiorców** (wzrost do poprzedniego roku o 57 %), którym przekazano **2853** stosownych porad, informacji i materiałów. Ze względu na formę przekazu zaewidencjonowano 1841 informacji udzielono osobiście, 946 przekazano telefonicznie i 36 sporządzono na piśmie (drogą e-mail) Najliczniejszą grupę stanowiły same osoby niepełnosprawne - 55,3%. Kolejną rodziny i opiekunowie – 28,9%, pracodawcy – 10,4% i organizacje pozarządowe – 5,4%. W ramach działalności OION opracowano i wydano „Informator a, b, c.... dla osób niepełnosprawnych”, który jest przewodnikiem nie tylko w zakresie informacji o ulgach, uprawnieniach i przywilejach osób niepełnosprawnych ale wskazuje również instytucje lokalne w gestii, których pozostaje realizacja wymienionych zadań. Ponadto prowadzono współpracę z podmiotami skupiającymi środowiska osób niepełnosprawnych, uczestniczono w imprezach integracyjnych, różnego rodzaju spotkaniach, akcjach obsługując stanowiska informacyjne. W okresie sprawozdawczym na działalność wydatkowano kwotę **87.821 zł** (środki PFRON).
3. Realizacja **Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Prowadzono zajęcia edukacyjno korekcyjne. Działaniami o charakterze edukacyjno – naprawczym, ukierunkowanymi na zmianę zachowań i postaw objęto **24 osoby** stosujące przemoc. Celem tych oddziaływań jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy. Wydatkowano kwotę **29.819 zł** (rozdział 85203).
4. **Realizacja programu w ramach PO KL 2007 – 2013 „OD BIerności DO AKTYWNOŚCI”**. Celem Programu była aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działaniami aktywnej integracji objęto 70 osób długotrwale bezrobotnych oraz 10 wychowanków placówek opiekuńczo wychowawczych i rodzin zastępczych. Program realizowano w oparciu o kontrakt socjalny/program usamodzielnienia z zastosowaniem instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej. **Wydatkowano kwotę 836.637 zł** z EFS oraz środków krajowych. Wkład własny stanowiły świadczenia przysługujące w świetle ustawy o pomocy społecznej tj. zasiłki celowe, okresowe i pomoc na kontynuowanie nauki w kwocie 100.058 zł (rozd. 85201, 85204, 85214).
5. **Realizacja programu „Zielone światło dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo wychowawczych”**. W ramach otwartego konkursu pozyskano środki w wysokości **7.000 zł** (rozd. 85295) dzięki którym doposażono 2 nowe mieszkania chronione w podstawowy sprzęt zapewniając tym samym odpowiednie warunki mieszkaniowe wychowankom opuszczającym zastępcze formy opieki.
6. **Prace społecznie użyteczne** – Przy współpracy z PUP realizowano uzupełniającą formę wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych, bez prawa do zasiłku systematycznie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Stanowią one element reintegracji zawodowej osób o najniższym statusie społecznym zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Celem tych prac jest aktywizacja zawodowa przygotowująca do wejścia na otwarty rynek pracy poprzez wdrażanie do systematyczności, punktualności, przestrzegania dyscypliny pracy oraz wyrabiania nawyków pozyskiwania środków na utrzymanie własną pracą

Spośród 106 osób wstępnie zakwalifikowanych przez pracowników socjalnych:

- do prac skierowano **30 osób** z tego: **26** osób wykonywało je przez okres na jaki otrzymali skierowanie, 4 osoby podjęły zatrudnienie.
- **2 osoby** naruszyły dyscyplinę pracy.

- **1 osoba nie** zgłosiła się na wezwanie,
- **1 osoba odmówiła** podjęcia prac.

W stosunku do osób, które naruszyły dyscyplinę pracy bądź nie były zainteresowane podjęciem prac zastosowano sankcje w postaci pozbawienia statusu osoby bezrobotnej na okres 90 dni oraz ograniczono zakres świadczeń z pomocy społecznej zobowiązując w ramach kontraktu socjalnego do wykazania aktywności własnej i działań podejmowanych w celu przezwyciężania trudnej sytuacji.

Na realizację zadania wydatkowano kwotę **17.953 zł** w rozdziale 85295.

Łącznie na realizację zadań w 2008 r. wydatkowano kwotę 35.099.841 zł, z czego:

- w dziale **851 – Ochrona zdrowia – 15.000 zł,**
- w dziale **852 – Pomoc społeczna – 31.787.533 zł,**
- w dziale **853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 379.585 zł**
- z funduszu celowego PFRON – **2.081.086 zł.**
- z EFS – **836.637 zł**

POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA ROK 2009

Najbardziej pokaźną grupę świadczeniobiorców pomocy społecznej stanowią, bez wątpienia osoby bezrobotne. Bezrobocie jest jednym z najdotkliwiej odczuwalnych skutków transformacji ustrojowej i gospodarczej jaka dokonuje się w Polsce od 1989 r. Brak możliwości pozyskania podstawowych środków utrzymania prowadzi do pauperyzacji gospodarstw domowych, a w konsekwencji do systematycznego wzrostu liczby osób i rodzin dysfunkcyjnych, poszerzania obszarów biedy i ubóstwa, oczekujących wsparcia ze strony pomocy społecznej.

W praktyce przyznawanie zasiłków często nie jest adekwatne z oceną sytuacji osoby potrzebującej pomocy lecz zależne od możliwości finansowych Ośrodka.

Na podstawie rozpoznania potrzeb MOPS opracował prognozę potrzeb finansowych związanych z realizacją zadań na rok 2009, które zostały przedstawione w projekcie budżetu.

Plan wydatków w dziale 852 „Pomoc społeczna” zgodnie z uchwałą Nr XXXI/297/08 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie budżetu miasta na 2009 rok stanowi 18 % w całości budżetu, z czego wydatki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynoszą 14 %.

Stopień zaspokojenia realizowanych potrzeb przez MOPS przedstawia się następująco:

Rozdział 85201 „Placówki opiekuńczo wychowawcze”

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
120.953	188.119	Zadanie własne powiatu. Zabezpieczone są potrzeby na bieżące wypłaty pomocy z tytułu usamodzielnienia tj. kontynuowanie nauki, jednorazowe świadczenia pieniężne oraz pomoc rzeczową wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo wychowawcze i rodziny zastępcze. Procesowi usamodzielnienia podlega 30 osób.
118.961	120.583	Środki zabezpieczają koszt pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. Średnio rocznie do placówek opiekuńczo wychowawczych kierowanych jest ok. 15 dzieci. Na terenie innych powiatów obecnie przebywa 1 dziecko.

Rozdział 85202 „Domy pomocy społecznej”- pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
422.312	646.462	Zadanie własne gminy. Pokrywanie kosztów pobytu za skierowanych mieszkańców do domów pomocy społecznej od 2004 r. jest zadaniem własnym gminy. Środki zabezpieczają potrzeby na bieżące opłaty skierowanych mieszkańców Suwałk do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów i uwzględniają wzrost kosztów utrzymania w 2009 r. nie pozwalają natomiast na umieszczanie nowych osób. Obecnie MOPS - miasto Suwałki ponosi koszty utrzymania za 27 osób umieszczonych na terenie innych powiatów zaś 15 oczekuje na umieszczenie w dps. Okres oczekiwania średnio wynosi 2 lata. Środki nie pozwalają na umieszczanie kolejnych osób oczekujących.

Rozdział 85203 „Ośrodki wsparcia” – Środowiskowy Dom Samopomocy

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
367.648	373.000	Zadanie zlecone wojewody. Środki zabezpieczają bieżące utrzymanie 35 uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy oraz materiały terapeutyczne na poziomie ubiegłego roku.

Rozdział 85203 „Ośrodki wsparcia” – Noclegownia

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
37.815	47.750	Zadanie własne gminy. Noclegownia zapewnia 20 miejsc noclegowych. Średnio miesięcznie przebywa 10 osób bezdomnych. Środki pokrywają bieżące koszty eksploatacyjne wynajmowanych pomieszczeń.

Rozdział 85203 „Ośrodki wsparcia” – grupy edukacyjno korekcyjne

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
29.819	49.000*	W ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzone są zajęcia edukacyjno korekcyjne skierowane na zmianę zachowań sprawców przemocy. Planuje się objęcie programem 30 sprawców. *w 2009 r. realizacja w rozdziale 852 95

Rozdział 85204 „Rodziny zastępcze”

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
1.985.612	2.373.801	Zadanie własne powiatu. Zabezpiecza świadczenia z tytułu utrzymania dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych (średnio rocznie umieszcza się ok. 35 dzieci) oraz pomocy z tytułu usamodzielnienia dla wychowanków opuszczających rodziny zastępcze 61 osób. Na terenie miasta funkcjonują cztery zawodowe rodziny zastępcze, jedna o charakterze pogotowia rodzinnego oraz 3 wielodzietne, w których przebywa 18-ro dzieci. Z uwagi na duży koszt utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych wskazane jest tworzenie zawodowych rodzin wielodzietnych na terenie miasta. Przyznane środki zaspokajają potrzeby w tym zakresie.
102.687	144.807	Środki zabezpieczają koszty utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów (9-ro dzieci). Średnio rocznie umieszcza się 4-ro dzieci na terenie innych powiatów

Rozdział 85212 „Świadczenia rodzinne”

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
18.870.672	19.000.000	Świadczenia rodzinne należą do zadań zleconych gminom. Przyznany budżet podlega ciągłym weryfikacjom z uwagi na zmiany liczby osób uprawnionych. Kwota przeznaczona na obsługę zadania wynosi 3% przyznanej dotacji na świadczenia rodzinne oraz 3% wypłaconych świadczeń alimentacyjnych. Jest to kwota nieadekwatna do nakładów pracy, skromnie zabezpieczająca realizację zadania.

Rozdział 85213 „Ubezpieczenia zdrowotne”

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
150.000	190.000	Składka na ubezpieczenie zdrowotne odprowadzana jest za osoby pobierające zasiłki stałe, świadczenia pielęgnacyjne, dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu samotnego wychowywania dziecka oraz utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych z powodu upływu ustawowego okresu jego pobierania, realizujące program wychodzenia z bezdomności oraz dzieci do czasu rozpoczęcia obowiązku szkolnego oraz realizujących kontrakt socjalny w wysokości 9 % podstawy. Przyznane środki w pełni zabezpieczają realizację zadania.

Rozdział 85214 „Zasiłki i pomoc w naturze”

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
2.962.880	3.902.407	Przyznane środki zabezpieczają pomoc o charakterze obligatoryjnym tzn. zasiłki stałe – zadanie zlecone oraz z zakresu zadań własnych - zasiłki okresowe (przyznawane w wysokości 50 % różnicy kryterium dochodowego rodziny a posiadanym dochodem), schronienie, pochówek, zdarzenie losowe i niezbędne ubranie. Pozwala również na prowadzenie doraźnych działań osłonowych poprzez przyznawanie zasiłków celowych. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż w analogicznym okresie (I, II) do poprzedniego roku odnotowano 50 % wzrost świadczeń co może wskazywać na niewystarczające środki finansowe na wypłatę zasiłków okresowych i celowych.

Rozdział 85219 „Ośrodki pomocy społecznej”

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
3.922.599	4.323.195 zł	Pracownicy Ośrodka realizują zarówno zadania własne gminy/powiatu, jak i zlecone. W ramach przyznanego budżetu wojewody realizowane są wyłącznie wynagrodzenia pracowników socjalnych. Środki własne stanowią uzupełnienie wynagrodzeń pozostałych pracowników Ośrodka oraz pokrywają bieżące koszty utrzymania i eksploatacji pomieszczeń

Rozdział 85220 „Mieszkania chronione”

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
36.240	49.700	Środki pozwalają na realizację pomocy w zapewnieniu odpowiednich warunków mieszkaniowych usamodzielniającym się wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo wychowawczych, którzy zamierzają osiedlić się na terenie miasta Suwałki. Zabezpieczają pomoc dla 11 osób w 4 mieszkaniach chronionych.

Rozdział 85228 „usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze”

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
394.000	394.000	Przyznane środki zabezpieczają potrzeby 76 osób wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych.

Rozdział 85295 „Pozostała działalność” –posilek dla potrzebujących

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
2.514.648	2.571.639	Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowany jest poprzez wydawanie gorącego posiłku, dowozu posiłku, pomocy rzeczowej w formie talonów, doposażenia stołówek szkolnych oraz zasiłków celowych. Występujące potrzeby w tym zakresie szacuje się na kwotę 3.472.375 zł (ok. 6.000 osób). W styczniu br. tut. Ośrodek zgłosił braki na realizację zadania do PUW w tym zakresie

Rozdział 85295 „Pozostała działalność” –prace społecznie użyteczne

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
17.953	19.968	Planuje się organizację dla 16 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku pobierających świadczenia z pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne jako działania wspierające reintegrację zawodową osób o najniższym statusie społecznym, zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją. Celem tych prac jest aktywizacja zawodowa przygotowująca do wejścia na otwarty rynek pracy poprzez wdrażanie ich do systematyczności, punktualności, obowiązkowości i przestrzegania dyscypliny pracy.

Rozdział 85321 „Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności”

Wykonanie w 2008 r. w zł	Przyznane środki na 2009 r. w zł	Zaspokojenie potrzeb
379.585	455.106	zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat. Zespół swoim zakresem działania, zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Podlaskiego, obsługuje dodatkowo 3 powiaty: Augustów, Sejny i Powiat Ziemski. Dotacja z budżetu wojewody zabezpiecza jedynie koszty osobowe, zaś utrzymanie Zespołu pokrywane jest z budżetu samorządowego.

Z doświadczenia zapewne wiadomo, że nie wystarczy pomagać wyłącznie poprzez świadczenia pieniężne. Skutecznym sposobem reintegracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jest tworzenie im warunków do wykorzystywania drzemących w nich właściwości psychofizycznych, aktualizowania kwalifikacji zawodowych, mobilizowania do aktywności w rozwiązywaniu trudnej sytuacji. Tego typu działania wpisały się w Priorytet VII PO KL 2007-2013 Działanie 7.1, które są wykorzystywane i realizowane przez tut. Ośrodek.

Pozytywnym instrumentem jest organizacja prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych, bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Pomimo szeregu prowadzonych działań ukierunkowanych na zmniejszenie zasięgu i dotkliwości ubóstwa zjawisko to w najbliższym okresie zapewne nie straci na ostrości.

Poza zabezpieczeniem najbardziej egzystencjonalnych potrzeb niezbędne jest również inspirowanie tworzenia pozainstytucjonalnych środowiskowych form wsparcia, tworzenie alternatywnych do instytucjonalnych form opieki nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej, rozwój infrastruktury poradnictwa specjalistycznego oraz regularne aktualizowanie informatorów dla ludności jako środka upowszechniania wiedzy o działalności podmiotów pomocy społecznej i dostępności do określonych rodzajów wsparcia.